

Galatiyalilqlargha

Rosul Pawlus Galatiya ölkisidiki jamaetlerge yazghan mektup ... Salamlar

¹ Menki Pawlus, rosul bolghan (insanlar teripidin emes yaki insanlarning wasitisi bilen emes, belki Eysa Mesih we Uni ölgenlerdin tirildürgüchi Xuda'Ata teripidin teyinlen'gen)□

² we men bilen bille turuwatqan barliq qérindashlardin Galatiya ölkisidiki jamaetlerge salam.

³ Xuda'Ata we Rebbimiz Eysa Mesihdin silerge méhir-shepget we xatirjemlik bolghay!■

⁴ U Xuda'Atimizning iradisi boyiche bizni bu hazirqi rezil zamandin qutquzushqa Özini gu-nahlirimiz üçün pida qildi;■

⁵ Xudagha barliq shan-sherep ebedil-ebedgiche bolghay, amin!

Birdinbir xush xewer

⁶ Siler özünqlarni Mesihning méhir-shepqiti arqiliq Chaqirghuchining yénidin shunche téz yiraqlash-turup bashqiche bir xil «xush xewer»ge egiship kétiwatqininglarga intayin heyran qalmaqtimen!

□ **1:1** «Eysa Mesih we Uni ölgenlerdin tirildürgüchi Xuda'Ata...»

— «ölümdin tirildürgüchi» — grék tilida: «ölgenlerdin tirildürgüchi».

■ **1:3** Rim. 1:7; 1Kor. 1:3; Ef. 1:2; 1Pét. 1:2. ■ **1:4** Mat. 20:28;

Gal. 2:20; Ef. 5:2; Tit. 2:14; Ibr. 9:14.

⁷ Emeliyette u héchqandaq bashqa «xush xewer» emestur! — peqetla bezi kishiler silerni qaymaqturup, Mesihning xush xewirini burmilimaqchi bolghan, xalas. ■

⁸ Lékin hetta biz özimiz bolayli yaki asmandin chühshken perishte bolsun, birsi bizning silerge jakarlighinimizgha oxshimaydighan bashqa bir «xush xewer»ni silerge jakarlisa, béshigha lenet yaghsun! ■

⁹ Biz burun éytqinimizdek, hazirmu men shuni éytimeyki, birsi silerning qobul qilghininglarga oxshimaydighan bashqa bir xush xewerni jakarlisa, béshigha lenet yaghsun!

¹⁰ Men Xudani ishendürüşüm kérekmu yaki insanlarni ishendürüşüm kérekmu? Yaki insanlarni xursen qilishim kérekmu? Men insanlarni xursen qilishni nishan qilghan bolsam, Mesihning quli bolmighan bolattim. □ ■

¹¹ Emdi, i qérindashlar, silerge shuni uqturimenki, men jakarlaydighan xush xewer insanlardin kelgen emes. ■

¹² Chünki men uni insandin qobul qilghinim yoq yaki birer kishi uni manga ögetkini yoq, belki Eysa

■ **1:7** Ros. 15:1. ■ **1:8** 2Kor. 11:4. □ **1:10** «Men Xudani ishendürüşüm kérekmu yaki insanlarni ishendürüşüm kérekmu? Yaki insanlarni xursen qilishim kérekmu?» — xush xewerni Xuda Özi békitip ewetken, elwette. «Xush xewer»ni özgertimen, dep xam xiyal qilghuchilar «Xudani ishendürüş»i kérek! Biraq wezipimiz adamlarni xush xewerni qobul qilishqa ishendürüştur. «Men **insanlarni xursen qilishni nishan qilghan bolsam, Mesihning quli bolmighan bolattim**» — «Mesihning quli» — Yehudiyalar arisida «qul»ning özining salahiyiti bar idi. Izzetlik adamning quli bolushning özi izzetlik ish. ■ **1:10** 1Tés. 2:4; Yaq. 4:4. ■ **1:11** 1Kor. 15:1.

Mesih manga wehiy arqiliq yetküzgen. ■

¹³ Chünki siler méning Yehudiylarning diniy yolida qandaq hayat kechürgenlikim toghruluq — méning Xudaning jamaitige esheddiy ziyankeshlik qilip uninggha buzghunchiliq qilghanliqimni anglighansiler. □ ■

¹⁴ Hemde men Yehudiylarning diniy yolida élimizdiki nurghun tengtushlirimdin xélila aldida turattim we ata-bowilirimning en'enilirini saqlashqa pewqul'adde qizghin idim.

¹⁵⁻¹⁶ Emma anamning qorsiqidin tartip méni Özi üçün ayrip, méhir-shepqiti arqiliq méni chaqirghan Xuda Öz Oghlini eller arisida jakarlash üçün mende uni ashkarilashni layiq körginide, men héchqandaq qan-et igisi bilen meslihetleshmey, □ ■

¹⁷ yaki Yérusalémgha mendin ilgiri rosul bolghanlar bilen körüshüshke barmay, belki udul Ere-bistan'gha atlandim. Kéyin Demeshqqa qaytip keldim.

¹⁸ Andin üç yildin kéyin Yérusalémgha Pétrus bilen tonushushqa bardim we uning qéshida on besh kün turdum. □

■ **1:12** Ef. 3:3. □ **1:13** «Yehudiylarning **diniy yoli**» — grék tilida «Yehudaizm». «esheddiy **ziyankeshlik qilip...**» — yaki «tashqin qizghinliq bilen ziyankeshlik qilip...». ■ **1:13** Ros. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; Fil. 3:6; 1Tim. 1:13. □ **1:15-16** «Xuda **Öz Oghlini eller arisida jakarlash üçün mende uni ashkarilashni layiq körginide...**» — «eller» mushu yerde «yat ellikler», yeni «Yehudiy emesler»ni körsitidu. ■ **1:15-16** Ros. 9:15; 13:2; Mat. 16:17; Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 2:8; Ef. 3:8. □ **1:18** «**üch yildin kéyin Yérusalémgha Pétrus bilen tonushushqa bardim**» — «Pétrus» rosul Pétrus (bashqa ismi «Kéfas»).

19 Emma shu chaghda Rebning inisi Yaquptin bashqa rosullarning héchqaysisi bilan körüşmidim. □

20 Mana, méning silerge hazir yazghinim Xuda aldida héch yalghan emes! ■

21 Kéyin, men Suriye we Kilikiye ölkilirige bardim.

22 Emma Yehudiyediki Mesihde bolghan jamaetler méni chirayimdin tonumaytti.

23 Ular peqet burun bizge ziyankeshlik qilghan ademning özi shu chaghda yoqatmaqchi bolghan étiqadni hazir xush xewer dep jakarlımaqta, dep anglighanidi;

24 shuningdek ular méning sewebimdin Xudani ulughlidi. □

2

Yérusalémda turghan rosullarning Pawlusni étirap qilishi

1 Yene buningdin on töt yil kéyin, men Barnabas bilen Yérusalémgha chiqtim; Titusnimu hemrah qilip bardim. □ ■

□ **1:19** «Rebning inisi Yaqub» — oqurmenlarning éside barki, Eysaning az dégende töt inisi bar idi («Mat.» 13:55). ■ **1:20** Rim. 1:9; 9:1; 2Kor. 1:23; 11:31; 1Tés. 2:5; 1Tim. 5:21; 2Tim. 4:1. □ **1:24** «shuningdek ular méning sewebimdin Xudani ulughlidi» — grék tilida «shuningdek ular mende Xudani ulughlidi». □ **2:1** «Yene buningdin on töt yil kéyin..» — yeni belkim u Mesihge étiqad qilghandin 14 yil kéyin. «men Barnabas bilen Yérusalémgha chiqtim; Titusnimu hemrah qilip bardim» — bizningche, bu «Ros.» 15:2de tilgha élin'ghan seper idi. Bezi alimlar u ziyaretni «Ros.» 11:30 we 12:25de tilgha élin'ghan seperni körsitidu, dep qaraydu. ■ **2:1** Ros. 15:2.

² Men bir wehiyge binaen shu yerge barghanidim; we men bikar chapmighinimni yaki bikar chapmaywatqinimni jezmleshtürüş üçün *Yérusalémdikilerning* aldida (emeliyette peqet «jamaetning tüwrükliri»deklerge ayrim halda) eller arisida jakarlaydighan xush xewerni bayan qildim. □ ■

³ Netijide, hetta manga hemrah bolghan Titus Yunanliq bolsimu, xetnini qobul qilishqa mejburlanmidi; □ ■

⁴ *shu chaghdiki «xetne» mesilisi»* bolsa, bizning Mesih Eysada muyesser bolghan hörlükümüzni nazaret qilish üçün arimizgha soqunup kiriwalghan, bizni qulluqqa chüshürüşmekchi bolup, yalghanchiliq qilghan saxta qérindashlar tüpeylidin

□ **2:2 «men bikar chapmighinimni yaki bikar chapmaywatqinimni jezmleshtürüş üçün *Yérusalémdikilerning aldida ... eller arisida jakarlaydighan xush xewerni bayan qildim»***

— «bikar chapmighinim» we «bikar chépiwatqinim» dégen menisi néme bolatti? Pawlus özining xush xewerni jakarlash xizmitini «méning chépushim» yaki «yügürüşüm» dep teswirleydu. U mushu yerde bashqa rosullar bilen körüşüshtiki meqsiti uning yetküzgen «xush xewer»ning toghra ikenlikini jezmleshtürüş, shundaqla ularnimu uning xizmiti toghruluq xatirjem qilish üçün idi.

■ **2:2** Ros. 19:21. □ **2:3 «Netijide, hetta manga hemrah bolghan Titus Yunanliq bolsimu, xetnini qobul qilishqa mejburlanmidi»** — «Yunanliq» yaki «grék» — Yeni Yehudi emes, shuningdek xetne qilin'ghan kishi emes. ■ **2:3** Ros. 16:3; 1Kor. 9:21.

bolghanidi. □ ■

⁵ Lékin biz xush xewerning heqiqiti silerdin mehrum qilinmisun dep ulargha hetta bir saetchimu yol qoyghinimiz yoq;

⁶ Lékin abruyluq hésablan'ghan ademlerdin bolsa (méning ularning néme ikenliki bilen karim yoq; Xuda héchqandaq insanning yüz xatirisini qilmaydu!) — mushu abruyluq *erbablar* dep sanalghanlarning mendiki *xush xewerge* qoshqini yoq idi. □ ■

⁷ Del eksiche, xush xewerni xetne qilin'ghanlarga yetküzüş wezipisi Pétrusqa tapshurulghandek, xetnisizlerge yetküzüş wezipisi manga tapshurulghan dep tonup yétip □

□ **2:4 «shu chaghdiki «xetne mesilisi» bolsa, ... yalghanchiliq qilghan saxta qérindashlar tüpeylidin bolghanidi»** — bizningche «xetne mesilisi» (grék tilida «bu ish») yuqiriqi 3-ayette «manga hemrah bolghan Titus Yunanliq bolsimu, xetnini qobul qilishqa mejburlanmidi» déyilgen ish bilen baghliq. Démek, eyni chaghdá bezi «yalghanchiliq qilghan saxta qérindashlar» «shu yat ellik adem xetne qobul qilmisa bolmaydu» dégen pikirni otturigha qoyghan bolsa kérek. ■ **2:4** Ros. 15:24. □ **2:6 «lékin abruyluq hésablan'ghan ademler...»**

— Pawlus bu sel kinayilikrek körün'gen gepni ishlitishi bilen bashqa rosullargha yaki jamaetning aqsaqallirigha hörmetsizlik qilmaqchi emes, belki Galatiyalilqlargha (shundaqla, bizlerge!) insanlarni Xudadin yuqiri qoymasliq kérek, dep körsetmekchi. «mushu **abruyluq erbablar dep sanalghanlarning mendiki xush xewerge qoshqini yoq idi**» — grék tilida: «manga héchnerse qoshmidi».

■ **2:6** Qan. 10:17; 2Tar. 19:7; Ayup 34:19; Ros. 10:34; Rim. 2:11; Ef. 6:9; Kol. 3:25; 1Pét. 1:17. □ **2:7 «del eksiche, xush xewerni xetne qilin'ghanlarga yetküzüş wezipisi Pétrusqa tapshurulghandek, xetnisizlerge yetküzüş wezipisi manga tapshurulghan dep tonup yétip...»**

— mushu ayetlerdiki «xetne qilin'ghanlar» Yehudiylarni, «xetnisizler» Yehudiy emeslerni körsitidu, elwette.

8 (chünki Pétrusni xetniliklerge rosulluqqa Küchlendürgüchi bolsa, ménimu ellerge *rosul bolushqa* küchlendürgenidi),■

9 manga ata qilin'ghan shu méhir-shepquetni tonup yetken «jamaetning tüwrükliri» hésablan'ghan Yaqup, Kéfas we Yuhannalar bolsa, siler ellerge béringlar, biz xetniliklerge barayli dep Barnabas bilen ikkimizge hemdemlik ong qolini bérishiti.

10 Ularning bizge peqet kembeghellerni untumanglar dégen birla telipi bar idi; men del bu ishqa qizghin bolup kéliwatattim.□ ■

Pawlusning Antakyada Pétrusni eyiblishi

11 Biraq, kéyin Pétrus Antakya shehirige kelgende, uning eyiblik ikenliki éniq bolghachqa, men uni yüzturane eyiblidim.

12 Chünki Yaqupning yénidin bezi ademler kélishtin ilgiri u yat ellikler bilen hemdastixan bolghanidi; biraq ular kelgende, xetniliklerdin qorqup *shu*

■ **2:8** Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:16; Ef. 3:8. □ **2:10** «Ularning bizge peqet kembeghellerni untumanglar dégen birla telipi bar idi» — mumkinchiligi barki, rosullarning Pawlusqa «kembegheller» toghruluq bolghan telipi özliri arisidiki, Yérusalém jamaitidiki kembeghellerni tekitlep körsetmekchi. ■ **2:10** Ros. 11:30; 24:17; Rim. 15:25; 1Kor. 16:1; 2Kor. 8:1; 9:1.

qérindashlardin özini tartti. □

¹³ Hetta bashqa Yehudiy *qérindashlar* uning bu saxtiliqigha qoshulup ketti; hetta Barnabasmu azdurulup ularning saxtipezlikige shérik boldi.

¹⁴ Emma men ularning xush xewerning heqiqiti boyiche durus mangmighanliqini körüp, hemmeylening aldidila Pétrusqa: «Sen Yehudiy turup, Yehudiylarning adetliri boyiche yashimay, belki yat elliklerde yashawatisen; shundaq turuqluq, némishqa sen yat elliklerni Yehudiylardek yashashqa zorlimaqchimusen?» — dédim, ■

¹⁵ we yene: «Biz *ikkimiz* tughulushimizdinla Yehudiyimiz, «gunahkar dep qaralghan yat ellikler»din emesimiz, □

¹⁶ lékin insanning heqqaniy qilinishini Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri bilen emes, belki Eysa Mesihning étiqad-sadaqetliki bilen bolidu, dep bilimiz. Shunga Tewrat qanunigha emel qilishqa intilish bilen emes, belki Mesihge baghlan'ghan étiqad bilen heqqaniy qilinishimiz

□ **2:12** «Chünki **Yaqupning yénidin bezi ademler kélishtin ilgiri u yat ellikler bilen hemdastixan bolghanidi**» — «Yaqupning yénidin bezi ademler» Yérusalémdin kelgen Yehudiy qérindashlar idi. «biraq **ular kelgende, xetniliklerdin qorqup shu qérindashlardin özini tartti**» — «xetniliklerdin qorqup..»: — mumkinchiliki barki, mushu kishiler: «Yehudiy emeslermu xetne qilinishi kérek» dep oylishan. Omumen éytqanda «kona ehde» boyiche, Yehudiylarning eslide Yehudiy emeslerning yémekliklerini yéyishige, ular bilen hemdastixan bolushqa bolmaytti. ■ **2:14** Ros. 10:28. □ **2:15** «Biz **ikkimiz tughulushimizdinla Yehudiyimiz, «gunahkar dep qaralghan yat ellikler»din emesimiz...**» — Pawlusning mushu «gunahkar dep qaralghan yat ellikler» dégen sözliri bilen Pétrusqa Yehudiylarning en'eniwiw közqarishini yaki pozititsiyisini eslitidu. Yehudiylar özlirimu gunahkarlar, elwette!

üchün bizmu Mesih Eysagha étiqad qilduq — chünki héch et igisi Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri bilen heqqaniy qilinmaydu» — dédim. □ ■

17 Emma Mesihthe heqqaniy qilinishqa izden'ginimizde, bizmu «gunahkar» dep ispatlan'ghan bolsaqmu, Mesih emdi gunahning xizmitide bolghuchimu?! Yaq, hergiz! □

18 Emma men eslide ghulatqan nersilerni qaytidin qursam, özümni *Tewrat qanunigha* xilapliq

□ **2:16** «lékin insanning heqqaniy qilinishini Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri bilen emes, belki Eysa Mesihning étiqad-sadaqetliki bilen bolidu, dep bilimiz» — «Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri bilen» dégen ibare grék tilida intayin qisqartilip: «qanundiki emeller bilen...» yaki «qanun'gha qaritilghan emeller bilen» yaki «qanundin chiqqan emeller» dep ipadiliniidu. Bu ibare «Rim.» 3:20, 28, «Gal.» 3:2, 5, 10dimu tépiliidu. Insanning barliq «Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri» özining gunahqa patqan bir gunahkar ikenlikini ispatlaydu, xalas. «insanning heqqaniy qilinishi ...belki Eysa Mesihning étiqad-sadaqetliki bilen...» — yaki «insanning heqqaniy qilinishi ... belki Eysa Mesihge étiqad qilish bilen...». «Mesihge baghlan'ghan étiqad bilen heqqaniy qilinishimiz üchün bizmu Mesih Eysagha étiqad qilduq» — «bizmu» — Pawlus Pétrusqa söz qiliwatidu, mushu sözi bilen ular ikkilisining Yehudiylar ikenlikini kózde tutidu. ■ **2:16** Ros. 13:38; Rim. 3:20,28; 8:3; Gal. 3:11; Ibr. 7:18. □ **2:17** «Emma Mesihthe heqqaniy qilinishqa izden'ginimizde, bizmu «gunahkar» dep ispatlan'ghan bolsaqmu, Mesih emdi gunahning xizmitide bolghuchimu?! Yaq, hergiz!» — «bizmu «gunahkar» dep ispatlan'ghan bolsaqmu» — her adem xush xewerge ishense, Xudaning nijatini qobul qilishi üchün awwal özining gunahkar ikenlikini tonup yétishi, shundaqla barliq gunahlirini iqrar qilishi kérek, elwette. Bu jehette Yehudiylar we Yehudiy emesler arisida héchqandaq perq yoq.

qilghuchi dep ispatlap körsetken bolimen. □

¹⁹ Chünki men Tewrat qanuni bilen Tewrat qanunigha nisbeten öldüm; netijide, men Xudagha yüzlinip yashawatimen. □ ■

²⁰ Men Mesih bilen bille kréstlen'genmen, lékin mana, yashawatimen! Lékin yashawatqini men emes, belki mende turuwatqan Mesihdür. We méning hazir etlirimde yashawatqan hayat bolsa, méni söygen we men üçün Özini pida qilghan

□ **2:18 «Emma men eslide ghulatqan nersilerni qaytidin qur-sam, özümni Tewrat qanunigha xilapliq qilghuchi dep ispat-lap körsetken bolimen»** — «ghulatqan nersiler» toghruluq: — bu esli Tewrat qanunigha emel qilishqa intilgenlikni körsitidu. Eger birsi öz réalliqigha asasen: «Méning Tewrat qanunigha emel qilalishim qet'iy mumkin emes iken» dep shu tirishishni tashlap, Mesihke étiqad qilish yoli bilen heqqaniylikqa érishsimu, lékin andin yene qaytidin tiriship, heqqaniy bolush üçün Tewrat qanunigha emel qilishqa qaytidin intilse, beribir özining gunahkarliqini ispat-lap qoyatti. «Qoshumche söz»imizni körüng. □ **2:19 «... Chünki men Tewrat qanuni bilen Tewrat qanunigha nisbeten öldüm; netijide, men Xudagha yüzlinip yashawatimen»** — bu intayin muhim ikki ayet (19-20) toghruluq «qoshumche söz»imizde toxtil-imiz. «Xudagha yüzlinip yashash» — buning belkim uch menisi bar bolushi mumkin; (1) Xudaning shan-sheripi üçün yashash; (2) Xudagha pütünley tayinip yashash (shundaq qilghanda ölüm bolmaydu); (3) Xudaning yétekchiligi astida yashash. Rosul belkim ishen'güchilerning yashawatqan yéngi hayatimu özining shexsiy niyetliri üçün emes, belki «Xudagha yüzlinip yashawatqan» bolushi kérek, démekchi bolidu («Rim.» 6:10-11-ayetnimu körüng). ■ **2:19** Rim. 7:4; 14:7; 2Kor. 5:15; 1Tés. 5:10; Ibr. 9:14; 1Pét. 4:2.

Xudaning Oghlining iman-étiqadidindur. □ ■

²¹ Men Xudaning méhir-shepqtini bikar qiliwetmeymen; chünki heqqaniylik Tewrat qanuni arqiliq kélidighan bolsa, Mesihning ölüshi bikardin-bikar bolup qalatti. □ ■

3

Tewrat qanuni we iman-étiqad

¹ I eqilsiz Galatiyalilqlar, köz aldinglarda Eysa Mesih éniq süretlen'gen, aranglarda

□ **2:20** «méning hazir etlirimde yashawatqan hayat bolsa, ... **Xudaning Oghlining iman-étiqadidindur**» — bashqa birxil terjimisi: «méning hazir etlirimde yashawatqan hayat bolsa... Xudaning Oghligha bolghan étiqad bilen». Özimizning terjimimiz toghru luq «qoshumche söz»imizni körüng. ■ **2:20** Gal. 1:4; Ef. 5:2; Tit. 2:14. □ **2:21** «Men **Xudaning méhir-shepqtini bikar qiliwetmeymen; chünki heqqaniylik Tewrat qanuni arqiliq kélidighan bolsa, Mesihning ölüshi bikardin-bikar bolup qalatti**» — eger ademler tiriship-tirmiship Tewrat qanunigha emel qilalighan yaki qilalaydighan bolsa, shundaqla özini heqqaniy adem dep ispatlisa, némishqa Eysa Mesih Özini qurbanliq qildi? Undaq bolghanda insanlar gunahliridin qutulush üçhün Xudaning méhir-shepqtige mohtaj bolmighan bolatti; yeni, Mesihning ademni gunahliridin qutquzup nijat yolini échish üçhün bolghan ölüshi bikar bolatti (Mesihning ölüshi esli mumkin bolmaydighan ish idi; bu tarixta eng karamet, alemshumul ajayib weqe idi; chünki U Özi ««Hayat Özümdürmen», «Tirilish Özümdürmen» dégenidi; «Hayat» Bolghuchi qandaqmu ölsun?). ■ **2:21** Ibr. 7:11.

kréstlen'gendek körün'geniken, kim silerni heqiqetke itaet qilishtin azdurup séhirlidi?□ ■

² Men peqet shunila silerdin sorap bileyki: — Siler Rohni Tewrat qanunigha intilish arqiliq qobul qildinglarmu, yaki *xush xewerni* anglap, étiqad arqiliq qobul qildinglarmu?□

³ Siler shunche eqilsizmu? Rohqa tayinip *hayatni* bashlighanikensiler, emdilikte et arqiliq kamaletke yetmekchimu?□

⁴ Siler *étiqad yolida* bolghan shunche köp azab-oqubetlerni bikargha tarttinglarmu? Derweqe bikargha kettighu?!

⁵ Silerge Rohni Teminligüchi, aranglarda möjizilerni yaritwatquchi bu karametlerni silern-

□ **3:1** «I **eqilsiz Galatiyalilqlar, köz aldinglarda Eysa Mesih éniq süretlen'gen, aranglarda kréstlen'gendek körün'geniken, kim silerni heqiqetke itaet qilishtin azdurup séhirlidi?**» —

«Eysa Mesih ... aranglarda kréstlen'gendek körün'geniken» dégen sözler toghruluq ikki közqarash bar: (1) Pawlus xush xewerde Eysa toghruluq pakitlarni shunche éniq yetküzüp jakarlighachqa, anglighuchilar «neq meydanda turghandek, öz közi bilen guwahchi bolghandek» bolghanliqini yaki: (2) Pawlusning kéche-kündüz öz hayati arqiliq Mesihning kréstlen'genlikini körsetkenlikini körsitidu (1:16, 2:20ni körüng). Bizningche ikkila közqarash toghra. ■ **3:1** Gal. 5:7.

□ **3:2** «siler **rohni Tewrat qanunigha intilish arqiliq qobul qildinglarmu, yaki xush xewerni anglap, étiqad arqiliq qobul qildinglarmu?**» — «Roh» Xudaning Muqeddes Rohini körsitidu. □ **3:3** «Siler **shunche eqilsizmu? Rohqa tayinip hayatni bashlighanikensiler, emdilikte et arqiliq kamaletke yetmekchimu?**» — «Rohqa tayinip» — grék tilida «Rohta» (Xudaning Rohida, elwette).

«emdilikte **et arqiliq kamaletke yetmekchimu?**» — «et arqiliq» yaki «insaniy etler arqiliq» — démek, Xudaning méhir-shepqtige emes, nijatigha emes, belki öz küchige, Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishlarga tayinishtin ibaret.

ing Tewrat qanunigha intilip tayan'ghininglardin qilamdu, yaki anglighan xewerge baghligan ishench-étiqadninglardin qilamdu?□

⁶ *Muqeddes yazmilarda déyilgendek:* «Ibrahim Xudagha étiqad qildi; bu uning heqqaniyliqi hésablandi».■

⁷ Shuning üçün, shuni chüshinishinglar kérekki, étiqadtin tughulghanlarla Ibrahimning heqiqiy perzentlidir.□

⁸ Muqeddes yazmilarda Xudaning yat elliklerni Özige étiqad qilishi arqiliq ularni heqqaniy qilidighanliqi aldin'ala körülüp, Xudaning Ibrahimgha: «Sende barliq el-milletlerge bext ata qilinidu» dep xush xewerni aldin éytqanliqi xatirilen'genidi.□ ■

⁹ Shuning bilen, étiqadtin bolghanlar étiqad qilghuchi Ibrahim bilen teng bext tapidu.

¹⁰ Lékin Tewrat qanunigha emel qilimiz dep yürgenler bolsa hemmisi lenetke qalidu. Chünki *muqeddes yazmilarda* mundaq yézilghan: «Tewrat qanunida yézilghan hemme emrlerge üzlüksiz emel qilmaywatqan herbir kishi lenetke qalidu».

□ **3:5 «silerge Rohni Teminligüchi»** — «Roh» — Muqeddes Roh, Xudaning Rohi. «Silerge Rohni Teminligüchi» Xuda'Atining Özi.

■ **3:6** Yar. 15:6; Rim. 4:3; Yaq. 2:23. □ **3:7 «... étiqadtin tughulghanlarla Ibrahimning heqiqiy perzentlidir»** — grék tilida «étiqadtin bolghanlar...» — démek, Mesih Eysagha étiqad baghlap «qaytidin tughulghan»lar, Ibrahimning izlirini basqanlar.

□ **3:8 «muqeddes yazmilarda Xudaning yat elliklerni Özige étiqad qilishi arqiliq ularni heqqaniy qilidighanliqi aldin'ala körülüp...»** — «yat ellikler» — Yehudiy emesler. «Sende **barliq el-milletlerge bext ata qilinidu**» — «Yar.» 12:3. ■ **3:8** Yar. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4; 49:10; Ros. 3:25.

□ ■

11 Yene roshenki, héchkim Xudaning aldida qanun'gha intilish arqiliq heqqaniy qilinmaydu; chünki *muqeddes kitabta yézilghinidek*: — «Heqqaniy adem ishench-étiqadi bilen hayat bolidu». □ ■

12 Emma qanun yoli étiqad yoligha asaslan'ghan emes, belki *muqeddes kitabta*: — «Qanunning emrlirige emel qilghuchi shu ishlar bilen hayat bolidu» déyilgendektur. □ ■

13 Halbuki, Mesih bizni Tewrat qanunidiki lenettin hör qilish üçün ornimizda lenet bolup bedel tölidi. Bu heqte *muqeddes yazmilarda*: «Yaghachqa ésilghan herbir kishi lenetke qalghan hésablansun» dep yézilghan. □ ■

□ **3:10** «Lékin Tewrat qanunigha emel qilimiz dep yürgenler bolsa hemmisi lenetke qalidu» — «Tewrat qanunigha emel qilimiz dep yürgenler» — mushu yol bilen özlirini heqqaniy dep ispatlaymiz deydighanlar, elwette, «Tewrat qanunida yézilghan hemme emrlerge üzlüksiz emel qilmaywatqan herbir kishi lenetke qalidu» — «Qan.» 27:26. Elwette, héchkim Tewrat qanunining emrlirige «üzlüksiz emel qilalmaydu» — shunga hemme kishi, Yehudiy bolsun, Yehudiy emes bolsun, Mesihsiz bolsa lenet astida turidu. ■ **3:10** Qan. 27:26. □ **3:11** «Heqqaniy adem ishench-étiqadi bilen hayat bolidu» — «Hab.» 2:4. ■ **3:11** Hab. 2:4; Rim. 1:17; 3:20; Gal. 2:16; Ibr. 10:38 □ **3:12** «Qanunning emrlirige emel qilghuchi shu ishlar bilen hayat bolidu» — «Law.» 18:5. Héchkim Tewrat qanunining emrlirige emel qilalmaydu, elwette. ■ **3:12** Law. 18:5; Ez. 20:11; Rim. 10:5. □ **3:13** «Halbuki, Mesih bizni Tewrat qanunidiki lenettin hör qilish üçün ornimizda lenet bolup bedel tölidi» — grék tilida: «hör qilish üçün bedel tölesh» yaki «qutuldurup bedel tölesh» dégen ibariler adette qullarni bazardin qaytidin sétiwélip, hör qilish»ni körsitidu. «yaghachqa ésilghan herbir kishi lenetke qalghan hésablansun» — «Qan.» 21:24. ■ **3:13** Qan. 21:23; Rim. 8:3; 2Kor. 5:21.

14 Shuning bilan Mesih Eysa arqiliq Ibrahimgha ata qilin'ghan bext yat elliklergimu keltürülüp, biz wede qilin'ghan Rohni étiqad arqiliq qobul qilalaymiz.

Tewrat qanuni we Xudaning wedisi

15 Qérindashlar, men insanlarche sözleymen; hetta insanlar arisida özara ehde tüzülsimu, bashqa héchkim uni yoqqa chiqiriwételmeydu yaki uninggha birer nerse qoshalmaydu. □ ■

16 Shuningdek, *Xudaning ehdisidiki* wediler Ibrahim we uning neslige éytilghan. *Muqeddes kitabta* U: «we séning nesilliringge», (yeni, köp kishilerge) démeydu, belki «séning neslingge», (yeni yalghuz bir kishigila), deydu — bu «nesil» Mesihdur. □ ■

17 Men shuni démekchimenki, Xudaning Mesihke aldin tüzgen bir ehdisini töt yüz ottuz yildin kéyin chühürülgen Tewrat qanuni emeldin qalduralmaydu, Xudaning bu wedisini héch bikar qilal-

□ **3:15** «men insanlarche sözleymen» — mushu ibare belkim «insanlarning kündilik turmushidin bir misal körsitey», dégini bolsa kérek. ■ **3:15** Ibr. 9:17. □ **3:16** «Shuningdek, **Xudaning ehdisidiki wediler Ibrahim we uning neslige éytilghan. Muqeddes kitabta U: «we séning nesilliringge», (yeni, köp kishilerge) démeydu, belki «séning neslingge», (yeni yalghuz bir kishigila), deydu — bu «nesil» Mesihdur**» — bu wede Tewrat, «Yar.» 12:7 we 13:15, 17:7, 24:7de tépilidu. Démisekmu, Mesih Yehudiylardin bolup, u Ibrahimning nesli, elwette. ■ **3:16** Gal. 3:8.

maydu. □ ■

18 Chünki *wede qilin'ghan* miras qanun'gha asatlan'ghan bolsa, mana u Xudaning wedisige asatlan'ghan bolmaytti; lékin Xuda shapaet bilen uni Ibrahimgha wede arqiliq ata qilghan. □ ■

19 Undaқта, Tewrat qanunini chüshürüshtiki meqset néme? U bolsa, insanlarning itaetsizlikliri tüpeylidin, Xudaning mirasi wede Qilin'ghuchi, yeni Ibrahimning nesli dunyagha kelgüche qoshumche qilip bérilgen; u perishtiler arqiliq bir wasitichining qoli bilen békitilip yolgha qoyulghan. □ ■

20 Emma «wasitichi» bir terepningla wasitichisi emes (belki ikki terepningkidur), lékin Xuda Özi

□ **3:17** «Xudaning Mesihke aldın tüzgen bir ehdisi» — «Mesihke» — demək, Mesih «Ibrahimning nesli»ning süpitide bolup ehde xu chaghda Uninggha tüzgen. Bezi kona köchürmilerde «Mesihke» dégen söz tépilmaydu. ■ **3:17** Yar. 15:13; Mis. 12:40; Ros. 7:6. □ **3:18** «Chünki wede qilin'ghan miras qanun'gha asatlan'ghan bolsa, mana u Xudaning wedisige asatlan'ghan bolmaytti; lékin Xuda shapaet bilen uni Ibrahimgha wede arqiliq ata qilghan» — «wede qilin'ghan miras» Ibrahimgha wede qilin'ghan köp tereplik bextni közde tutidu. ■ **3:18** Rim. 4:14. □ **3:19** «Tewrat qanunini chüshürüshtiki meqset néme?... u perishtiler arqiliq bir wasitichining qoli bilen békitilip yolgha qoyulghan» — «bir wasitichi» shübhisizki, Musa peyghembérni körsitidu. Bu muhim 19-ayet toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. «Tewrat qanuni... insanlarning itaetsizlikliri tüpeylidin» — bu sözning köp jehetliri bar — «qoshumche söz»imizde u toghruluq toxtilimiz. ■ **3:19** Qan. 5:5; Yuh. 1:17; 15:22; Ros. 7:38,53; Rim. 4:15; 5:20; 7:8.

peqet birdur. □

²¹ Undaқта, Tewrat qanuni Xudaning wedilirige zitmu? Yaq, hergiz! Eger birer qanun insannarni hayatliqqa érishtüreydighan bolsa, undaқта heqqaniylik jezmen shu qanun'gha asaslan'ghan bolatti.

²² Halbuki, muqeddes yazmilar pütkül alemni gunahning ilkige qamap qoyghan; buningdiki meqset, Eysa Mesihning sadaqet-étiqadi arqiliq wedining étiqad qilghuchilargha bérilishi üchündür. ■

²³ Lékin étiqad yoli kélip ashkare bolghuche, biz Tewrat qanuni teripidin qoghdilip, ashkare bolidighan étiqadni kütüşke qamap qoyulghaniduq.

²⁴ Shu teriqide, bizning étiqad arqiliq heqqaniy qilinishingiz üchün Tewrat qanuni bizge «terbiyiligüchi» bolup, bizni Mesihke yéteklidi. □ ■

²⁵ Lékin étiqad yoli ashkara bolup, biz emdi yene «terbiyiligüchi»ning nazaritide emesimiz.

²⁶ Chünki hemminglar Mesih Eysagha étiqad qilish

□ **3:20** «emma «wasitichi» bir terepningla wasitichisi emes (belki ikki terepningkidur), lékin Xuda Özi peqet birdur» — bu ayetke bérilgen birnechche sherh bar. Menisi belkim: «ikki adem kélisim tüzgende, bir wasitichi bolush kérek. Lékin, Xuda Öz ehdisini Ibrahimgha bergende, uni wasitichisiz bergen, u sap Xudaning qolidin kelgen; shunga bu ehde beribir Tewrat qanunidin üstün turidu» dégendek bolidu. «Qoshumche söz»imizde umu toghruluq toxtilimiz. ■ **3:22** Rim. 3:9; 11:32. □ **3:24** «bizning étiqad arqiliq heqqaniy qilinishingiz üchün Tewrat qanuni bizge «terbiyiligüchi» bolup,..» — «terbiyiligüchi» grék tilida «pédagog» dégen söz bilen ipadiliniidu. ■ **3:24** Mat. 5:17; Ros. 13:38; Rim. 10:4.

arqiliq Xudaning oghulliri boldunglar. □ ■

27 Chünki herqaysinglar Mesihge kirishke chömüldürülgen bolsanglar, Mesihni kiyiwalghan boldunglar. □ ■

28 Mesihde ne Yehudiy bolmaydu ne Grék bolmaydu, ne qul bolmaydu ne hör bolmaydu, ne er bolmaydu ne ayal bolmaydu, hemminglar Mesih Eysada bir bolisiler. □ ■

29 Siler Mesihke mensup bolghanikensiler, silermu Ibrahimning nesli bolisiler we uninggha wede qilin'ghan *bext-saadetke* mirasxordursiler. ■

4

(*Dawami*)

1-2 Yene shuni éytimeyki: Gerche bir bala pütün mülükning igisi bolsimu, mirasxor gödek waqitlirida taki atisi belgiligen waqit toshmighuche, u öz öyidiki quldin perqi

□ **3:26** «... Chünki hemminglar Mesih Eysagha étiqad qilish arqiliq Xudaning oghulliri boldunglar» — bu muhim 23-26-ayetler toghruluq «qoshumche söz»imizde, yuqiriqi 3:19-ayet üstide toxtalghinimizni körüng. ■ **3:26** Yesh. 56:5; Yuh. 1:12; Rim. 8:15; Gal. 4:5. □ **3:27** «Chünki herqaysinglar Mesihge kirishke chömüldürülgen bolsanglar, Mesihni kiyiwalghan boldunglar» — démek, Mesihge étiqad qilip sugha chömüldürülüp, Uninggha baghlan'ghan bolsaq, Uning tebiitige igileymiz, shuning bilen «Mesihge mensup adem» bizning asasiy salahiyitimiz bolidu. ■ **3:27** Rim. 6:3. □ **3:28** «Mesihde ne Yehudiy bolmaydu ne Grék bolmaydu... hemminglar Mesih Eysada bir bolisiler» — «Grék» dégen söz mushu yerde «Yehudiy emes», «yat ellikler»ni bildürülüdu. ■ **3:28** Yuh. 17:21. ■ **3:29** Yar. 21:12; Rim. 9:7; Ibr. 11:18.

bolmaydu. Chünki u yenila xojidarlar we bala baqquchilarning bashqurushida bolidu.□

³ Shuninggha oxshash, bizmu gödek waqtimizda, bu dunyadiki «asasiy qaide-qanuniyetler» astida qul bolghaniduq.□

⁴ Lékin, waqit-saiti toluq toshqanda, Xuda Öz Oghlini *bu dunyagha* ewetti. U bir ayal kishidin tughulghan, shuningdek Tewrat qanuni astida tughulghanidi.□ ■

⁵ Buningdiki meqset, Xuda Tewrat qanuni astida yashighan *bizlerni* bedel tölep hörlükke chiqirip, bizning oghulluqqa qobul qilinishimiz üçündür.■

⁶ Hem siler Uning oghulliri bolghanliqinglar üçün, Xuda Öz Oghlining: «Abba! Atam!» dep chaqirghuchi Rohini ewetip qelbimizge saldi.□ ■

□ **4:1-2 «... Gerche bir bala pütün mülükning igisi bolsimu, mirasxor gödek waqitlirida taki atisi belgiligen waqit toshmighuche, u öz öyidiki quldin perqi bolmaydu. Chünki u yenila xojidarlar we bala baqquchilarning bashqurushida bolidu»** — «ghojidar» dégen sözning menisi yuqiriqi «terbiyiligüchi» dégen sözge yéqin. □ **4:3 «bu dunyadiki «asasiy qaide-qanuniyetler»** — bezi alimlar mushu sözni yaman rohlarni körsitidu, dep qaraydu. Lékin «Kolossiliklerge»diki «Kol.» 2:8, 20 toghruluq «qoshumche söz»imizde biz bashqiche chüshendürimiz. □ **4:4 «Lékin, waqit-saiti toluq toshqanda, Xuda Öz Oghlini bu dunyagha ewetti. U bir ayal kishidin tughulghan, shuningdek Tewrat qanuni astida tughulghanidi»** — «Tewrat qanuni astida tughulghanidi» dégen ibare «Eysa Mesih Tewrat qanunigha boysunup yashighan» dégen menini öz ichige alidu. ■ **4:4** Yar. 15:16; 49:10; Dan. 9:24; Mat. 5:17. ■ **4:5** Yuh. 1:12; Gal. 3:26. □ **4:6 «Hem siler Uning oghulliri bolghanliqinglar üçün, Xuda Öz Oghlining: «Abba! Atam!» dep chaqirghuchi Rohini ewetip qelbimizge saldi»** — ibraniy tilida «Abba» «dadam»ni bildüridu, «Abba! Atam!» «I söyümlük atam!» dégen gep. ■ **4:6** Rim. 8:15.

⁷ Shuning uchün, siler hazir qul emes, belki oghulliridursiler; oghulliri bolghanikensiler, Xuda arqiliq Özige mirasxor bolisiler. □

Pawlusning Galatiyaliqlardin endishe qilishi

⁸ Burun, Xudani tonumighan waqtinglarda derweqe yalghan ilahlarning qulluqigha tutulghansiler. □ ■

⁹ Emdilikte, hazir *heqiqiy* Xudani tonughanikensiler, — yaki éniqraq qilip éytqanda, Xuda teripidin tonulghanikensiler, emdi siler néme dep bu dunyadiki küchsiz, ebjeq erzimes «asasiy qaide-qanuniyetler»ge qarap yanisiler? Ularning qulluqigha yéngiwashstin qaytishni xalamsiler? □ ■

¹⁰ Siler alahide kün, ay, pesil we yillarni étiwargha

□ **4:7** «Shuning uchün, siler hazir qul emes, belki oghulliridursiler» — grék tilida bu ayettiki «siler» «sen» dep ipadilinidu. «oghulliri bolghanikensiler, Xuda arqiliq Özige mirasxor bolisiler» — «Xuda arqiliq Özige mirasxor bolisiler» bezi kona köchürmilerde: «Mesih arqiliq Xudaning Özige mirasxor bolisiler» déyilidu. □ **4:8** «Burun, Xudani tonumighan waqtinglarda derweqe yalghan ilahlarning qulluqigha tutulghansiler» — «yalghan ilahlar» grék tilida «eyniyiti ilah emesler» bilen ipadilinidu. ■ **4:8** 1Kor. 8:4. □ **4:9** «emdi siler néme dep bu dunyadiki küchsiz, ebjeq erzimes «asasiy qaide-qanuniyetler»ge qarap yanisiler?» — «erzimes artuqche» — Grék tilida «tilemchilikke ait» dégen sözler bilen ipadilinidu. ■ **4:9** Kol. 2:20.

élip xatirileshke bashlidinglar! □ ■

11 Men ilgiri silerge singdürgen ejrim bikar kétermikin, dep siler üçün ensirewatimen.

12 Qérindashlar, men shuni silerdin ötünimenki, manga oxshash bolunglar; chünki men silerge oxshash boldum. Siler eslide manga héch azar yetküzmigenidinglar. □

13 Emma silerge melumki, etlirimdiki bir zeiplik tüpeylidin, men xush xewerni silerge birinchi

□ **4:10** «Siler alahide kün, ay, pesil we yillarni étiwargha élip xatirileshke bashlidinglar!» — mushu ayettiki «kün, ay, pesil we yillar» bolsa belkim Tewrat qanunida Yehudiyilar üçün békitilgen héytlarni hem Yehudiyilarning en'eniliri boyiche ötküzidighan héytlarnimu körsitidu. Meyli Yehudiyilarningki bolsun bolmisun, prinsip oxshash, étiqadchilar üçün héchqandaq alahide kün-héytlarni xatirileshning hajiti yoq. ■ **4:10** Rim. 14:5; Kol. 2:16. □ **4:12** «Qérindashlar, ... manga oxshash bolunglar; chünki men silerge oxshash boldum» — Pawlus özi Yehudiy bolsimu, Tewrat qanunining (heqqaniyiliqqa ait telepliridin bashqa) barliq emrliridin (Mesihning nijati bilen) azad bolup Muqeddes Rohning yétekchilikide yashighan; shunga u Galatiyalilqlardin: «Manga oxshash bolunglar» dep ötünidu; «chünki men silerge oxshash boldum» — démek, u Yehudiy emeslerde (Galatiyalilqlardek) Tewrat qanunining telepliridin mustesna boldi. Lékin Galatiyalilqlar Yehudiyilardek bolimiz dep özlirini Tewrat qanunining barliq telepliri astigha qoymaqchi idi! «Siler eslide manga héch azar yetküzmigenidinglar» — démek, Pawlus ulargha hazirla éytqan qattiq gépini ularning özige qandaqtur bir ziyani yaki azar yetküzgenlik tüpeylidin éytqan emes, deydu (5-15-ayetlerde u ularning eslide özige körsetken chongqur muhebbitini esleydu), belki ularni közlep: «siler öz-özliringlarga azar bériwatisiler» dep agah bérish üçün éytidu.

qétim yetküzgenidim. □

¹⁴ U chaghda, etlirimdiki bu zeiplik silerge nisbeten sinaqtek bolsimu, lékin siler méni kemsitmidinglar yaki chetke qaqmidinglar. Eksiche, méni Xuda ewetken bir perishtini, hetta Mesih Eysa özini kütkenek kütüwalinglar. □ ■

¹⁵ U chaghdiki bext-berikitinglar emdi nege ketti?! Men silerge guwahchi bolup éytalaymenki, u chaghda siler mumkin bolsa, manga közliringlarni oyup bérishkimu razi idinglar!

¹⁶ Emdilikte, silerge heqiqetni sözligenlikim üçün dühmininglarga aylinip qaldimmu?

¹⁷ *Men éytip ötken héliqi ademler silerge qizghinliq körsitidu, emma niyiti durus emes; ular peqet silerni nijatning sirtigha chiqirip,*

□ **4:13 «Emma silerge melumki, etlirimdiki bir zeiplik tüpeylidin, men xush xewerni silerge birinchi qétim yetküzgenidim»** — «etlirimdiki bir zeiplik tüpeylidin» — bu sözdin qarighanda, Pawlus belkim késel sewebidin Galatiyada dem élishqa mejbur bolghanidi. Mumkinchiliki barki, bu késel uning közliri bilen baghliq bolup, uning chirayini intayin set qiyapetke kirgüzüp qoyghanidi (14-ayet). 14-15-ayet, 6:11 we «2Kor.» 12:7-10nimu körüng. Pawlus adette xetlirini pütükchi arqiliq yazatti (mesilen, «Rim.» 16:22). □ **4:14 «U chaghda, etlirimdiki bu zeiplik silerge nisbeten sinaqtek bolsimu, lékin siler méni kemsitmidinglar yaki chetke qaqmidinglar. Eksiche, méni Xuda ewetken bir perishtini, hetta Mesih Eysa özini kütkenek kütüwalinglar»** — Pawlusning bu köz késili yene bir tereptin qiyinchiliq élip keldi — U xush xewerning yolida köp ademlerning késellirini dua qilip saqaytti; ularning saqaytilishi arqiliq köp ademler xush xewerge ishendi. Lékin uning özide késel bolghachqa, bu ish uni bashqilarning aldida mazaqqa qaldurush éhtimalliq bolamdu, qandaq? ■ **4:14** Mal. 2:7; Mat. 10:40; Yuh. 13:20.

qizghinliqlarni özlrige qaritiwalmaqchi. □ ■

18 Emma men siler bilen birge bolghan waqitlardila emes, belki daim yaxshi ishqa qizghinliq qilishning özi yaxshidir, elwette. □

19 Söyümlük balilirim! Mesih silerde töreldürülgüche men siler üçhün tolghaq azablrini yene bir qétim tartiwatimen! ■

20 Méning hazirla yéninglarga bérip, silerge bashqiche teleppuz bilen sözligüm kéliwatidu; chünki bu ehwalinglar toghruluq néme qilishni zadila bilmeywatimen! □

«Qul dédek» Hejer bilen «hör ayal» Sarah toghrisidiki temsildin terbiye-sawaq élish

21 I Tewrat qanunining ilkide yashashni xalaydighanlar, silerdin shuni sorap baqay, siler Tewratning özide néme déyilgenlikige qulaq salmamsiler?

□ **4:17** «ular peqet silerni nijatning sirtigha chiqirip...» — bezi kona köchürmilerde «ular peqet silerni bizdin ayrilip nijatning sirtigha chiqirip» déyilidu. ■ **4:17** Rim. 10:2; 2Kor. 11:12. □ **4:18**

«Emma men siler bilen birge bolghan waqitlardila emes, belki daim yaxshi ishqa qizghinliq qilishning özi yaxshidir, elwette» — bashqa birxil terjimisi: «Meyli men siler bilen bille bolay yaki bolmay, silerge niyiti yaxshi qizghinliqi bar ademler bar bolsa, daim yaxshi bolidu, elwette». ■ **4:19** 1Kor. 4:15; Flm. 10; Yaq. 1:18. □ **4:20** «Méning hazirla yéninglarga bérip, silerge bashqiche teleppuz bilen sözligüm kéliwatidu» — «bashqiche bir teleppuz bilen...» — Pawlus téximu qattiq teleppuzdimu, yaki mulayimraq teleppuzdimu, ulargha zadi «qandaq teleppuz»da sözlesh kéreklikini bilmeytti.

22 Tewratta, Ibrahimning ikki oghli bolup, biri dédektin, yene biri hör ayalidin bolghan, dep xatir-ilen'gen. □ ■

23 Dédektin bolghan oghul «et bilen» tughulghan; hör ayalidin bolghan oghul bolsa Xudaning wedisi arqiliq tughulghandur. □ ■

24 Bu ikki ishni bir oxshitish dégili bolidu. Bu ikki ayal *Xudaning insanlar bilen tüzgen* ikki ehdisining wekilidur. Birinchi ehde Sinay *téghidin* kélip, derheqiqet balilirini qulluqta bolushqa tughidu; mana Hejer uninggha wekildur;

25 démek, Hejer bolsa Erebistandiki Sinay téghigha simwol qilinip, yeni бүгүнki Yérusalémgha oxshitilidu; chünki u sheher we uning baliliri qulluqta turmaqta. □ ■

26 Emma yuqiridin bolghan Yérusalém hördur, u

□ **4:22** «Ibrahimning **ikki oghli bolup, biri dédektin...**» — dédek (qul ayal) — yeni Hejer. «yene **biri hör ayalidin bolghan...**» — öz hör ayali Sarah idi. ■ **4:22** Yar. 16:2,15; 21:2; Ros. 7:8; Ibr. 11:11.

□ **4:23** «Dédektin **bolghan oghul «et bilen» tughulghan**» — «et bilen» dégen ibare «insanning etlirige tayinish»ni bildüridu. Hejerning oghli Ismail peqet insanlarning oy-pikri, insaniy küchi bilen tughulghan. «**dédektin bolghan oghul «et bilen» tughulghan; hör ayalidin bolghan oghul bolsa Xudaning wedisi arqiliq tughulghandur**» — bu pütün ayet toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. ■ **4:23** Yuh. 8:39; Rim. 9:7. □ **4:25** «**démek, Hejer bolsa Erebistandiki Sinay téghigha simwol qilinip, yeni бүгүнki Yérusalémgha oxshitilidu; chünki u sheher we uning baliliri qulluqta turmaqta**» — «qulluqta» dégen söz rohiy qulluqta, yeni Tewrat qanunining qulluqida. «Bүгүнki Yérusalém we uning baliliri» Yehudiy xelqi, shundaqla Tewrat qanunigha emel qilishqa tirishqanlirim bilen heqqaniy adem bolay dégen hemme ademni körsitidu. ■ **4:25** Mis. 19; 20.

hemimizning anisidur; □ ■

27 Chünki, *muqeddes yazmilarda* mundaq yézilghan: —

«Xushal bol, i perzent körmigen tughmas ayal!

Tentene qilip yangrat, towla, i tolghaq tutup baqimighan!

— Chünki ghérib ayalning baliliri éri bar ayalningkidin köptur!» □ ■

28 Emdi i qérindashlar, Ishaq Xudaning wedisidin tughulghandek bizmu Xudaning wedisi boyiche tughulghan perzentlerimiz. □ ■

29 Lékin u chaghda «etlerdin tughulghan» bala «rohtin tughulghan» baligha ziyankeshlik qilgh-

□ **4:26** «Emma **yuqiridin bolghan Yérusalém hördur, u hemimizning anisidur...**» — bashqiche éytqanda, Ibrahimning öz ayali Sarah bolsa hör ayal bolghachqa, ershtiki Yérusalémgha, shundaqla yéngi ehdi yashighan jamaetke wekillik qilidu. Shunga, «ershtiki Yérusalém»ni bizning animiz, déyishke bolidu. ■ **4:26** Weh. 21:2.

□ **4:27** «Xushal bol, i perzent körmigen tughmas ayal! Tentene qilip yangrat, towla, i tolghaq tutup baqimighan! — chünki ghérib ayalning baliliri éri bar ayalningkidin köptur!» — Yesh.» 54:1. ■ **4:27** Yesh. 54:1

□ **4:28** «... **Ishaq Xudaning wedisidin tughulghandek bizmu Xudaning wedisi boyiche tughulghan perzentlerimiz**» — bezi kona köchürmiliride «... Ishaq Xudaning wedisidin tughulghandek silermu Xudaning wedisi boyiche tughulghan perzentlersiler» déyilidu. ■ **4:28** Rim. 9:7, 8.

inidek, hazir shundaq bolidu. □ ■

³⁰ Lékin muqeddes yazmilarda néme déyilgen? Uningda: «Sen bu dédikingni oghli bilen qoshup heydiwet! Chünki dédektin tapqan oghul hergiz hör ayalindin bolghan oghul bilen mirasqa ortaq bolmaydu!» dep pütülgen. □ ■

³¹ Emdi, qérindashlar, biz dédekning emes, belki hör ayalning perzentliridurmiz. Mesih bizni hörlükte yashisun dep hör qildi. Shuning bilen uningda tapan tirep turunglar we qulluqning boyunturuqigha qaytidin qisilip qalmanglar.

5

Étiqadchilarning erkinliki

□ **4:29** «Lékin u chaghda «etlerdin tughulghan» bala «rohtin tughulghan» baligha ziyankeshlik qilghinidek, hazir shundaq bolidu» — «etlerdin tughulghan» bala — Ismailni, shundaqla u simwol qilin'ghan «Tewrat qanunigha qul bolghanlar»ni körsitidu. «Rohtin tughulghan» — Xudaning wedisi we möjizisi arqiliq, yeni Muqeddes Rohning küch-qudriti bilen tughulghan Ishaqni, shundaqla u simwol qilin'ghan Eysa Mesihke étiqad qilghuchi, Muqeddes Rohtin «qaytidin tughulghan» Xudaning rohiy perzentlirini körsitidu. Eslide Ismail Ishaqqa ziyankeshlik qilghinidek, Yehudiy xelq Mesihge ishen'genlerge ziyankeshlik qilatti we бүгүн'ge qeder her түрлүк «qanun'gha tayan'ghanlar»mu oxshashla «Xudaning rohigha tayan'ghanlar»gha ziyankeshlik qilidu. ■ **4:29** Yar. 21:9.

□ **4:30** «Sen bu dédikingni oghli bilen qoshup heydiwet! Chünki dédektin tapqan oghul hergiz hör ayalindin bolghan oghul bilen mirasqa ortaq bolmaydu!» — «Yar.» 21:10. Mushu (21-31) ayetlerge «qoshumche söz»imizde sherh bérimiz. ■ **4:30** Yar. 21:10.

1-2 Mana, menki Pawlus silerge shuni éytip qoyayki, eger siler xetne qobul qilsanglar, u chaghdá Mesihning silerge héchqandaq paydisi qalmaydu. □ ■

³ Men xetnini qobul qilghan herbir kishige yene agahlandurup heqiqetni éytip qoyayki, ularning Tewrattiki barliq emr-belgilimilergé *toluq emel qilish* mejburiyiti bardur. □

⁴ Ey Tewrat qanuni arqiliq özümni heqqaniy adem qilay dégenler, herbiringlar Mesihdin ayrilip, mehrum bolup, *Xudaning* shapaitidin chiqip, yiqilip uningdin qaldinglar.

⁵ Chünki Rohqa tayinip heqqaniyliqqa baghlan'ghan arzu-armanni étiqad bilen telpünüp

□ **5:1-2** «... Eger siler xetne qobul qilsanglar, u chaghdá Mesihning silerge héchqandaq paydisi qalmaydu» — Galatiyalilqlarning xetnini qobul qilishtiki meqsiti «mushu arqiliq heqqaniyliqqa érishimen» dégenliktur; ular Mesihning gunahlar üçün bolghan qurbanliqigha tayanmayla, peqet yene özining tirishchanliqi bilen «sawabliq ishlar»ni berpa qilmaqchi bolup «öz-özümge tayinip gunahlirimni yuyup heqqaniy adem bolimen» dégenlerdin ibaret idi. ■ **5:1-2** Yesh. 9:3; Yuh. 8:32; Rim. 6:18; 1Pét. 2:16; Ros. 15:1. □ **5:3** «Men xetnini qobul qilghan herbir kishige yene agahlandurup heqiqetni éytip qoyayki, ularning Tewrattiki barliq emr-belgilimilergé (*toluq emel qilish*) mejburiyiti bardur» — mushu ayet toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng.

kütmektimiz.□

6 Chünki Mesih Eysada xetnilik küchke ige emes, xetnisizlikmu küchke ige emes, küchke ige bolghini peqet muhebbet arqiliq ish qilidighan étiqadtur.□ ■

7 Siler obdan chépip méngiwatqanidinglar; biraq kim silerni heqiqetke itaet qilishtin tosuwaldi?□ ■

8 Bundaq qayil qilish amili silerni Chaqirghuchidin bolghan emes!□

9 «Kichikkine xémirturuch pütkül xémirni boldurup

□ 5:5 «Chünki **Rohqa tayinip heqqaniyliqqa baghlan'ghan arzu-armanni étiqad bilen telpünüp kütmektimiz**» — «Roh» Muqeddes Roh, elwette. «heqqaniyliqqa baghlan'ghan arzu-armanni» — grék tilida «heqqaniyliqning ümidi» dep ipadilinidu. Menisi: (1) kimde Mesih arqiliq heqqaniyliq bar bolsa uning ershtiki bextke baghlihan zor ümidimu bar bolidu; (2) bizde Mesih arqiliq hazir bar bolghan heqqaniyliq Uning qaytip kélishi bilen toluq, mukemmel bolidu, deydighan ümidmu bardur. Bizningche, bu her ikki ümid körsitilidu. □ 5:6 «Chünki **Mesih Eysada xetnilik küchke ige emes, xetnisizlikmu küchke ige emes, küchke ige bolghini peqet muhebbet arqiliq ish qilidighan étiqadtur**» — «muhebbet arqiliq ish qilidighan étiqad»: — étiqad muhebbet arqiliq güzel ishlarni qilidu hem muhebbetning özi étiqadqa güzel ishlarni qilishqa türtke bolup ilhamlanduridu. ■ 5:6 Mat. 12:50; Yuh. 15:14; 1Kor. 7:19; 2Kor. 5:17; Gal. 6:15; Kol. 3:11; 1Tés. 1:3. □ 5:7 «Siler **obdan chépip méngiwatqanidinglar**» — étiqad yolida, elwette. ■ 5:7 Gal. 3:1. □ 5:8 «Bundaq **qayil qilish amili silerni Chaqirghuchidin bolghan emes!**» — «qayil qilish»ning menisi yuqiriqi «itaet» dégen sözning menisige yéqin bolup, kinayilik menini tekitleydu — démek, mushundaq «itaet» bolamdu?

yoghinitidu!» □ ■

¹⁰ Özüm Rebge qarap qayil boldumki, silermu bu ishta héch bashqiche oyda bolmaysiler. Emma silerni qaymuqturuwatqan kim bolushidin qet'iynezer, u choqum tégishlik jzasini tartidu.
□ ■

¹¹ Qérindashlar, eger men «xetne qilinish kérek» dep jakarlap yürgen bolsam, undaqta men bügünki kün'giche yene néme üçün *Yehudiy*lardin ziyankeshlikke uchrap kélimen? Eger shundaq qilghan bolsam, «krést bizarliqi» yoq qilinatti!

□ **5:9** «Kichikkine **xémirturuch pütkül xémirni boldurup yoghinitidu!**» — démek, kichikkine xémirturuch pütün xémirni boldurghinidek, bir ademning «azraq xata» telimimu nurghun ademni azduridu. Bashqiche éytqanda «xetne qilish» «kichikkine bir ish» bolsimu, Galatiyaliqlarning uni «mushu ish bilen heqqaniy (yaki «téximu heqqaniy») adem bolimen» dep qobul qilishi özlirini Xudaning nijatidin chiqirip ayriwétetti. ■ **5:9** 1Kor. 5:6.

□ **5:10** «Emma **silerni qaymuqturuwatqan kim bolushidin qet'iynezer, u choqum tégishlik jzasini tartidu**» — Xuda terpidin, elwette. ■ **5:10** 2Kor. 2:3; 8:22.

□ ■

12 Silerni qutritiwatqan bu ademler özlrini axta qiliwetsun deymen! ■

13 Chünki qérindashlar, siler erkinlikke chaqirildinglar. Lékin erkinlikinglarni etlarning arzu-heweslirige qandurushning bahanisi qilmanglar, belki méhir-muhebbet bilen bir-biringlarning qulluqida bolunglar. □ ■

14 Chünki pütkül Tewrat qanuni «Qoshnangni özüngni söygenek söygin» dégen birla emrde emel

□ **5:11 «Qérindashlar, eger men «xetne qilinish kérek» dep jakarlap yürgen bolsam, undaqta men бүгүнкү күн'gиче yene néme үчүн Yehudiy-lar-din ziyankeshlikke uchráp kélimen?»** — Galatiyadiki jamaetni «qaymuqturuwatqan»lar bolsa belkim: «Pawlus, sünnet qilinish kérek deydu», dep yalghanchiliq qilghan bolsa kérek. Pawlusning bu soali bilen ularning yalghan sözige jawab béridu — Mana, men shundaq xewerni yetküzgen bolsam, Yehudiy-lar teripidin ziyankeshlikke uchráp ketmeyttim, deydu. **«Eger shundaq qilghan bolsam, «krést bizarliqi» yoq qilinatti!»** — «krést bizarliqi» toghruluq: — «krést» özi Rim impériyesidiki eng yirginchlik ölüm jaza tedbiri idi! Lékin Xuda Eysaning del shundaq ölümü arqiliq ademni qutquzmaqchi! Mana «krést bizarliqi»dur! Uning üstige, «xetne qilinish yaki Tewrat qanunigha emel qilishqa tirishishlar ademni gunahliridin qutquzmaydu, nijat-qutquzulush peqet Eysa Mesihning krésttiki qurbanliqidinla kélidu» dégen xewer köp ademlerni (peqet Yehudiy-larnila emes!) renjitidu yaki ularning ghezipini qozghaydu. Mana bumu «krést bizarliqi»dur. Xush xewer yetküzüshte «krést bizarliqi» herdaim bolidu; undaq ish kem bolsa yetküzgen «xush xewer» emdi «xush xewer» bolmaydu! ■ **5:11** 1Kor. 1:23. ■ **5:12** Ye. 7:25. □ **5:13 «Lékin erkinlikinglarni etlarning arzu-heweslirige qandurushning bahanisi qilmanglar»** — «et» yaki «etler» asasen insanning öz shexsiyetchi tebiitini körsitidu. Buning toghruluq «rimliqlargha»diki «kirish söz»imizni körüng. ■ **5:13** 1Kor. 8:9; 1Pét. 2:16; Yeh. 4.

qilinidu. □ ■

¹⁵ Lékin pexes bolunglarki, bir-biringlarni chishlep tartip yalmap yürüp, bir-biringlardin yutulup ketmenglar yene! ■

Roh we «et»

¹⁶ Emma shuni deymenki — *Muqeddes* Rohta ménginglar, we shu chaghda siler etlarning arzu-heweslirige yol qoymaysiler. □ ■

¹⁷ Chünki et Rohqa zit bolghan ishlarni arzu qilidu, we Roh etke zit bolghan ishlarni arzu qilidu. Ular ikkisi bir-birige qarimuqarshidur; netijide, özünglar arzu qilghan ishlarni qilalmaysiler. ■

¹⁸ Wehalenki, siler Rohning yétekchilikide bolsanglar, u chaghda Tewrat qanunining ilkide bolmaysiler.

¹⁹ Emdi etning emelliri roshenki — zinaxorluq, buzuqluq, napakliq, shehwaniyliq, ■

²⁰ butpereslik, séhirgerlik, öchmenlikler, jédeller, qizghanchuqluqlar, ghezepler, riqabetlishishler, bölgünchilikler, guruhwazliqlar,

²¹ hesetxorluqlar, qatilliqlar, haraqkeshlikler, eysh-ishretler qatarliq ishlardur; bu ishlar toghruluq burunqi éytqinimdek hazir yene

□ **5:14** «... pütkül Tewrat qanuni «Qoshnangni özüngni söygenek söygin» dégen birla emrde emel qilinidu» — «emel qilinidu» dégenning bashqa xil terjimisi: «yighinchaqlan'ghandur» («Law.» 19:18). ■ **5:14** Law. 19:18; Mat. 22:39; Mar. 12:31; Rim. 13:8; Yaq. 2:8. ■ **5:15** 2Kor. 12:20. □ **5:16** «Muqeddes Rohta ménginglar» — démek, «Muqeddes Rohning yétekchilikide hem Uning küch-qudritle ménginglar». Bu ibare toghruluq «rimliqlargha»diki «kirish söz»imizni körüng. ■ **5:16** Rim. 13:14; 1Pét. 2:11. ■ **5:17** Rim. 7:15-26. ■ **5:19** 1Kor. 3:3; Yaq. 3:14.

bir qétim agahlandurimenki, bundaq ishlarni qilghuchilar Xudaning padishahliqigha mirasliq qilmaydu. ■

22 Wehalenki, Rohning méwisi bolsa méhir-muhebbet, shad-xuramliq, xatirjemlik, sewr-taqet, méhribanliq, yaxshiliq, ishench-sadiqliq, □ ■

23 mömin-mulayimlik we özini tutuwélishitin ibaret. Mushundaq ishlarni tosidighan héchqandaq qanun yoqtur. □ ■

24 Lékin Mesihke mensup bolghanlar etirini, shundaqla uningdiki ishqlar we hem heweslerni teng kréstligen bolidu. □ ■

25 Rohta yashawatqan bolsaq, Rohqa egiship man-gayli.

26 Bir-birimizni renjitip, bir-birimizge heset qilip, hakawur shöhretpereslerdin bolmayli.

■ 5:21 1Kor. 6:10; Ef. 5:5; Kol. 3:6; Weh. 22:15. □ 5:22

«Rohning méwisi bolsa...» — «Roh» Muqeddes Roh, Xudaning Rohi. «Rohning méwisi» — bashqiche éytqanda, «Muqeddes Rohning yétekchilikide yashashtin bérighan méwe». ■ 5:22 Ef. 5:9.

□ 5:23 «... mömin-mulayimlik we özini tutuwélishitin ibaret» — Injilda «mömin-mulayimlik» yaki «yuwash-mulayimlik»ning alahidiligi bar, u bolsimu qorqunchtin küchlüklerge yol qoyidighan ajizliq emes, belki Xudaning yolida talash-tartishlardin qol üzüş, Xudaning hemme ishlimizni zorawanliqsiz, jédelsiz toghra orunlashturushigha iman baghlashtur; mushundaq pozitsiye mulayim, yuwashliq bilen ipadilinidu, elwette. ■ 5:23 1Tim. 1:9.

□ 5:24 «Lékin Mesihke mensup bolghanlar etirini, shundaqla uningdiki ishqlar we hem heweslerni teng kréstligen bolidu» — «uningdiki (etlerning) ishqlar...» yaki «uningdiki héssiyatlar...».

■ 5:24 Rim. 6:6; 13:14; Gal. 2:20; 1Pét. 2:11.

6

Bir-biringlarning xizmitide bolunglar

¹ Qérindashlar, aranglardin birsining hazirmu bir gunah-sewenlik sadir qiliwatqanliqi bayqalghan bolsa, aranglardiki rohiy kishiler yuwash-mulayimlik rohi bilen uni yolidin qayturup kélinglar. Shuning bilen bir waqitta, özünglarningmu azdurulup ketmeslikinglarga diqqet qilinglar. □ ■

² Bir-biringlarning éghirchiliqini kütürünglar. Shundaq qilsanglar, Mesihning qanunigha emel qilghan bolisiler. ■

³ Chünki birsining tarazigha toxtighudek ishi bolmay turup özini tarazigha toxtighudek dep chaghlisa, u öz-özini aldighanliq, xalas. □

⁴ Lékin herkim öz emeliyitige qarap tekshürüp baqsun; shuning bilen bashqilarningkidin emes, belki öz emelliridinla pexirlen'güdek ish bolsa, pexirlense bolidu. □

□ **6:1** «... aranglardiki rohiy kishiler yuwash-mulayimlik rohi bilen uni yolidin qayturup kélinglar» — «rohiy kishiler» yaki «rohqa tewe bolghanlar» bolsa daim Muqeddes Rohning yétekchilikide mangghan kishilerni körsitidu. «Korintliqlargha (1)»diki «kirish söz»imiznimu körüng. ■ **6:1** Rim. 14:1; 15:1; 1Kor. 9:22.

■ **6:2** Mat. 11:29; Yuh. 13:14; Rim. 15:1; 1Tés. 5:14.

□ **6:3** «Chünki birsining tarazigha toxtighudek ishi bolmay turup özini tarazigha toxtighudek dep chaghlisa, u öz-özini aldighanliq, xalas» — 2-ayetke qarighanda, Pawlusning bu sözi hajatmenlerge yaki mohtaj bolghanlarga yardem qolini héch uzartmaydighan ademlerni közde tutup éytilghan. □ **6:4** «shuning bilen bashqilarningkidin emes, belki...» — yaki «shuning bilen özini bashqilar bilen sélishturmayla, ...».

⁵ Chünki herbir adem öz yükini kötürüshi kérek. □ ■

⁶ Xudaning söz-kalamidin telim alghuchi özige telim bergüchini özide bar bolghan yaxshi nersilerdin ortaq behrimen qilsun. ■

⁷ Öz-özünglarni aldimanglar — Xudani aldap exmeq qilghili bolmaydu; chünki kim néme térisa, shuni alidu. ■

⁸ Öz etlirining arzu-heweslirini qandurushqa uruq chachqan kishi öz etliridin chiriklik hosulini alidu. Lékin Rohni xursen qilish üçün uruq chachqan kishi bolsa Rohtin menggülük hayat alidu. □

⁹ Shunga, yaxshi ishlarni qilishtin harmayli. Un- inggha érinmisenk waqti-saiti toshqanda choqum hosul alalaymiz. ■

¹⁰ Shu sewebtin, bizde purset bolsila, hemmeylen'ge, bolupmu étiqadtiki ailige mensup bolghanlarga yaxshi ishlarni qilip béreyli. □ ■

Axirqi agahlandurush we salam

□ **6:5** «Chünki herbir adem öz yükini kötürüshi kérek» — démek, her adem özining ishigha özi mes'ul bolushi kérek. ■ **6:5** Zeb. 62:12; Yer. 17:10; 32:19; Mat. 16:27; Rim. 2:6; 14:12; 1Kor. 3:8; 2Kor. 5:10; Weh. 2:23; 22:12. ■ **6:6** Rim. 15:27; 1Kor. 9:11.

■ **6:7** Luqa 16:25; 1Kor. 6:10. □ **6:8**

«**Öz etlirining arzu-heweslirini qandurushqa uruq chachqan kishi**» — grék tilida «öz etlirige uruq chachqan kishi». «**öz etliridin chiriklik hosulini alidu**» — yaki «öz etliridin halaketni alidu». ■ **6:9** 2Tés. 3:13. □ **6:10**

«**bizde purset bolsila, hemmeylen'ge, bolupmu étiqadtiki ailige mensup bolghanlarga yaxshi ishlarni qilip béreyli**» — «étiqadtiki aile» bolsa dunyadiki barliq étiqadchilar, Xudaning ailisini körsitidu. ■ **6:10** 1Tim. 5:8.

11 Mana, öz qolum bilan shuncha chong herpler bilan yazghiningha qaranglar! □

12 Silerge xetnini qobul qilishni mejburlimaqchi bolghanlar, ularning herbiri peqet özlirining tashqi qiyapitini perdazlap körsetmekchi bolghan, xalas; ularning bu meqsiti peqet «Mesihning krésti» tüpeylidin bolghan ziyankeshликтin qéchishtin

□ **6:11 «Mana, öz qolum bilan shuncha chong herpler bilan yazghiningha qaranglar!»** — némishqa Pawlus buni yazidu? Yuqiriqi 4:15-ayet üstidiki izahatta éytqinimizdek, Pawlus adette pütükchi arqiliq xetlirini yazghan (mesilen, «Rim.» 16:22). Bizningche sewebi uningda birxil köz késili bar idi. Shuning bilen: — (1) Pawlus bu xetni yézish jiddiy bolghachqa, yénida muwapiq pütükchi bolmighanliqtin öz qoli bilan xetni yézishqa mejbur bolghan; (2) xetni heqiqeten özidin kelgenlikini ispatlash üçün az dégendimu axirqi ayetlerni öz qoli bilan yazdi. Chünki shu chaghda «saxta rosullar» köp idi, hetta Pawlusning nami bilen saxta xetlerni yazghanlar bar idi (2Tés.» 2:2ni körüng). Öz pikrimizche, Pawlus bu pütün xetni öz qoli bilan yazghan.

ibaret, xalas. □

13 Chünki ular özlirimu xetne qilin'ghini bilen Tewrat qanunigha emel qilmaydu; lékin ular etliringlardin maxtinish üçün beribir silerni xetnini qobul qildurmaqchi bolidu. □

14 Özümni élip éytsam, Rebbimiz Eysa Mesihning krésttiki *ölümidin* bashqa héch ish bilen maxtanmighaymen! Chünki Uning krésti wasitisidin bu dunya manga nisbeten kréstlen'gen we menmu bu

□ **6:12 «Silerge xetnini qobul qilishni mejburlimaqchi bolghanlar, ularning herbiri peqet özlirining tashqi qiyapitini perdazlap körsetmekchi bolghan, xalas»** — «ularning herbiri peqet özlirining tashqi qiyapitini perdazlap körsetmekchi bolghan»lar bolsa nijatqa ige bolush üçün Tewrat qanunigha emel qilish kérek, dégen Yehudiylarning gépidin qorqqan, ular Yehudiylarning maxtishigha érishishini xalaydighan kishilerdur. «Tashqi qiyapette» grék tilida «etlerde» dégen ibare bilen ipadilidur. **«ularning bu meqsiti peqet «Mesihning krésti» tüpeylidin bolghan ziyankeshliktin qéchishtin ibaret, xalas»** — «Mesihning krésti tüpeylidin bolghan ziyankeshlik»: démek, «Mesihning krésttiki ölümi (yaki «kréstining bizarliqi») tüpeylidin bolghan ziyankeshlik». Bu ziyankeshlik Yehudiylar teripidin, elwette. «Mesihning krésti» dégini bolsa, «Mesihning kréstlen'gende bolghan qurbanliqi birdinbir nijat yolidur» dégen xewerning qisqiche ipadisidur. Shu chaghda mushu heqiqetni tarqatquchilarning hemmisi Yehudiylar teripidin (we köp bashqilar teripidinmu, elwette) ziyankeshlikke uchraytti.

□ **6:13 «ular etliringlardin maxtinish üçün beribir silerni xetnini qobul qildurmaqchi bolidu»** — «etliringlardin maxtinish» dégen ibarini qandaq chüshinimiz? Mushu Yehudiylar, «Galatiyaliqlar gépimizge kirdi, ulargha xetnini qobul qildurup ularni nijat yoligha algha basturduq!» dep bashqa Yehudiylar aldida maxtinishni xalaytti.

dunyagha nisbeten kréstlen'genmen. □

15 Chünki Mesih Eysada ne xetnilik ne xetnisizlik dégenler küchke ige emestur; birdinbir küchke ige bolidighini peqet yéngi bir yaralghuchidur! □ ■

16 Bu qaide boyiche mangidighanlarga, ularning hemmisige we Xudaning Israiligha xatirjemlik we rehim-shepget bolghay! □ ■

17 Buningdin kéyin héchkim bu ishlar bilen yene méni aware qilmisun! Chünki men öz bedinimde

□ **6:14** «Chünki Uning krésti wasitisidin bu dunya manga nisbeten kréstlen'gen we menmu bu dunyagha nisbeten kréstlen'genmen» — «bu dunya manga nisbeten kréstlen'gen» dégen ibare, manga nisbeten ölgen, démekchi. □ **6:15** «birdinbir küchke ige bolidighini peqet yéngi bir yaralghuchidur!» — «yéngi bir yaralghuchi» dégen ibare «yéngi (yaritilghan) adem»ni alahide körsitidu; lékin bu ibare yene Mesihning ölümi arqiliq apiride bolghan herbir «yéngi adem» we kelgüside peyda bolidighan yéngi asman-zéminni öz ichige alidu. ■ **6:15** Mat. 12:50; Yuh. 15:14; 2Kor. 5:16; Gal. 5:6; Kol. 3:11. □ **6:16** «Bu qaide boyiche mangidighanlarga, ularning hemmisige we Xudaning Israiligha xatirjemlik we rehim-shepget bolghay!» — «Xudaning Israili» (yaki «Xudaning heqiqiy Israili») — démek, bashqa bir «Israil» bar. Bizningche bu ibare Israildin, yeni Yehudiylar ichidiki Xudaning nijat yolida mangghan, Mesih Eysani qobul qilghanlarni (yeni «Xudaning qaldisi»ni) körsitidu. Qalghan Yehudiylar «Israil» bolsimu, «Xudaning Israili» emes. Bezi alimlar bu jümlidiki «we»ni «yeni» dep terjime qilip, «Xudaning Israili» pütkül jahandiki Mesihke tewe bolghanlardin bolghan jamaetni körsitidu, dep qaraydu. Lékin bizningche Pawlusning bu ibarisi, «men yuqirida bezi Yehudiylar toghruluq qattiq gep qilghinim bilen, hemme Yehudiy shundaq, dep oylap ketmenglar! «Xudaning Israili» bardur!» démekchi. ■ **6:16** Zeb. 125:5.

Eysaning yara izlirini k t rimen! □ ■

¹⁸ Q rindashlar, Rebbimiz Eysa Mesihning m hirshepqiti rohinglarga yar bolghay! Amin!

□ **6:17 «... Men  z bedinimde Eysaning yara izlirini k t rimen!»** — «Eysaning yara izliri» — d mek, Pawlusning t nide qalghan yara izliri, yeni Mesih  ch n xush xewer tarqitish yolida tartqan azab-oqubetlirining iznaliridur. Shu terepte u k p yarilan'ghan Rebbi Eysagha oxshashtur. «Eysaning yara izliri»ning gr k tilida ikkinchi menisimu bar: «Eysaning (basqan) tamghisi» — d mek, Pawlus bu s z arqiliq  zining Eysagha p t nley mensup ikenlikinimu tekitlimekchi. ■ **6:17** 2Kor. 4:10.

Muqeddes Kalam (latin yéziq)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Latin script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5